

על זוטות במבנים לבקר

כן, לשקע את הברזל הזה ביציקת הבטון. גם לגובה הסגר יש לשים לב ולהתאימו לגובה הפרה שהינו כרגיל 1.30 עד 1.40 מטר. ברפת עם רפד גבוה חייבים להתקין את הסגר בצורה מתאימה לשיכבת הזבל ההולכת ומתרוממת.

האיבוס

אם אין בונים איבוס לפי התכנית של המחלקה לחקר הבניה הכפרית הרי בכל אופן יש לתכנן נוח שיהיה נוח להגשת המספוא המיוחד שבמשק זה ולהתאים את מידותיו לכלים המשמשים לניקוי האיבוס, כגון המטאטא והקלשון.

שערים

מוטב להרבות בשערים לשם הבטחת תנועה נוחה של הבהמות. רצוי שבכל שער יותקנו שתי סגירות, או לפחות ניצרה לסגירה, כי יש בהמות הלומדות לפתות סגירה ולפעמים זו גם נפתחת מעצמה. השערים ליציאת הבהמות שייקבעו בקצות התאים יהיו רחבים ככל האפשר; אם הם צרים יתר על המידה, יקרה שפרה אחת הנעמדת בשער מעכבת את כל התנועה דרכו. לרוחב השער אין במקרים אלה השפעה על מחירו.

מים

היום ממליצים על שוקתות שיופעלו לפי העיקרון של כלים שלובים; סידור כזה ימנע נזילת מים בתוך הרפת כשהמצוף מתקלקל. מובן מאליה שבסידור מיתקן כזה יש לשים לב לכך שעודפי המים הגולשים מתא המצוף יוזרמו ויורחקו לשטח שהוא נמוך מהשוקתות. כי אחרת יציפו מים אלה את הרפת.

תיאום קבוצות הפרות למיתקני החליבה גודל הקבוצות של פרות ברפת, או בסככה, או בחלק מגודר של סככה נקבע על הרוב באופן מקרי; ברגיל קובעים את מספר הבהמות בכל מבנה בהתאם לתקציב. בסככות ובגדרות שבתור כן, המשמשות את הפרות שבחליבה ממש, חייב בים לקבוע את מספר הבהמות בהתאם לכושר

לפני זמן מה השתתפתי בסיוור מבנים במשקים שונים. לצערי נוכחתי שלעתים קרובות לא שמו לב במבנים חדשים ל"קטנות" שעלולים בעתיד לחבל בנוחיות העבודה היומיומית ובטיחות העובד. בהגשה תקינה של המספוא ובהגשתה הטובה של הבהמה. אינני מעלה להלן "חידושים", והתיקונים שהנני מציע אינם כרוכים בהשקעה נוספת של כסף, אבל נדמה לי שיש צורך להזכירם מדי פעם.

הסגר

בסגרים, כפי שעושים אותם עכשיו, בנוי החלק האנכי הנע משני חלקים שאחד מהם — צינור דק, עליו מולבש צינור רחב יותר, וזה מאפשר את שינוי אורך החלק הזה בזמן הפתיחה והסגירה וכשסוגרים או משחררים פרה בודדת. בחלק זה מצאתי שני פגמים שנפוצים למדי ומו הראוי לתקנם: (א) יש להתקין את הצינור הדק יותר בתחתית הסגר, כי בעקב הימצאו בחלק העליון נצבטות האצבעות במקום, בו מוכנס החלק הדק לחלק הרחב ועל הרוב זה מסתיים בפציעת הידיים. החלק הדק הוא גם החלש יותר, ומכיון שעיקר הלחץ מצד הבהמה הוא בחלק העליון, יהיה איפוא רצוי שהחלק החזק יותר יימצא למעלה; (ב) יש להבטיח ע"י סידור מיוחד (הלחמת חתיכת ברזל) שחלק זה של הסגר ייפתח אך ורק לאותו צד אליו נפתח הסגר כולו. קורה, שכאשר פרה לא נכלאת יחד עם שאר הפרות ופותחים את הסגר שלה לצד הפוך, הרי יש לחשוש לתקלה חמורה כשמשחררים את כל הפרות בבת אחת; וקרו אף מקרי חנק עקב משגה זה בפתיחת הסגר, כי העול הבודד במצב כזה לוחץ על צוואר הפרה במהודק.

יש הקונים סגרים מוכנים מהחצר ובאלה החלק התחתון עשוי ברזל שטוח, או צינור, אותו מניחים על הבטון ואחר-כך מטייחים אותו בטיח מלט יחד עם האיבוס. ברזל זה מתפשט מהחום וכן נתון הוא לזעזועים בשעת כליאת הפרות ושחרורן. לפיכך מתבקע הטיח כעבור זמן קצר, לא רק ליד הברזל אלא גם באיבוס. מוטב, אם

שיהיו נוחים להיחלצות ולהסתלקות קלה של המי
טפל מתוך התא כשהוא יחוש בסכנה.

סגר במרבק

אין אחדות דעות בשאלה זו; יש הרוצים לח-
סוך את ההשקעה של 30-40 ל"י בהתקנת סגר
לכל עגל וטוענים שאין הכרח בו, אולם דעתי
היא שיש הכרח בסידור שיאפשר כליאת כל
עגל באופן אינדיבידואלי. כידוע זקוקים העגלים
לטיפולים שונים כגון ריסוסים, השתלת הורמון
נים, זריקות חיסון וכדומה; קורה גם שעגל מסו-
י זקוק לטיפול מיוחד. הכליאה חשובה במיוחד
להבטחת הזנתו התקינה של העגל הקטן והחלש
שבתוך הקבוצה, לבל יקופח במנתו. כן יש לעתים
צורך לכלוא את כל העגלים כדי לחקל על העברה
או הוצאה של עגל יחיד מהמרבק; ולבסוף —
אין לזלזל בבעיית הבטיחות לעובד שהזוכרה
כבר לעיל; מובן מאליו שהעובד יהיה מוגן
יותר כשיבצע הטיפולים השונים בתאים כשהעג-
לים כלואים בסגר.

סיכום

כשמקימים מבנה חייבים לשים לב לכל ה"זר-
טות" שהעליתי ברשימתי זו.

הדאגה לדברים שלכאורה הינם בבחינת
"קטנות" מקלה על העבודה ומונעת תקלות שו-
נות. האחריות להתקנת "נוחיות" אלה מוטלת
כמובן על הבוקר-הרפתן, עבורו מוקם המבנה,
כי בסופו של דבר הרי זהו מקום עבודתו למשך
תקופה ארוכה למדי.

בנימין לב

לשכת הדרכה לכיש

הקיבול של מכון החליבה; כך לדוגמה: במשק
בו נבנה מכון חליבה מטיפוס אידרה עם 6 עמדות
מכל צד רצוי שמספר הפרות בקבוצה, המובאת
לחליבה ביחד, יתחלק ב-6, ובמכון עם שדרה
רגילה בת 4 עמדות רצוי שמספר הפרות
בקבוצה יתחלק ב-4, וכדומה.

ריצפת הבטון

לבנאים החולשה להחליק את הריצפה; ריצ-
פה כזו אמנם נראית יפה יותר וקלה לניקוי, אבל
היא עלולה לשמש גם עילה לתקלות קשות
מתמת התחלקות הפרות; משום כך יש להקפיד
שהריצפה תהיה מחוספסת. וזאת ניתן לבצע
בקלות כשמוותרים בזמן היציקה על ההחלקה
של הבטון ומסתפקים בהידוק בלוחות בלבד.

שבילי ההולכה של הפרות

שבילי ההולכה של הפרות שיהיו רחבים ככל
האפשר ואסור שיהיו תלולים יתר על המידה.
כשקיימת תלילות יתרה בקטע מסויים לאורך
שביל ההולכה, מוטב להתקין מדרגות; גובה
המדרגה שלא יעלה על 20 ס"מ ואורכה —
לפחות 90 ס"מ.

בטיחות במרבק העגלים

כשמתכננים את המרבק יש לזכור שעגל מגו-
רל, המוכן לשיווק, מגיע למשקל של 500 ק"ג
ולעתים אף למשקל שלמעלה מזה. עובדה זו
מחייבת גידור תאי העגלים האלה בצינורות די
עבים והסגר, אף הוא שיהיה בנוי איתן. כן יש
לקחת בחשבון שעגל מגדל כזה הוא בחזקת פר,
ובהשתוללו עלול לסכן את חיי המטפלים בו.
למניעת סכנה זו יש להתקין את גדרות התאים

טיב החלב — לפי הזמנה?

יש מתנבאים שאי-פעם אפשר יהיה ל"הזמין" אצל הפרה חלב שיענה לצרכים המיוחדים של
השימוש בו. באוניברסיטת פאנסילבאניה (ארה"ב) עורכים ניסויים שונים בכיוון זה. במקרה וילמדו
לדעת כיצד ובמה להשפיע על הרכב החלב וטיבו אפשר יהיה לייצר חלב מיוחד לתעשיית גלידה, לתעשיית
גבינה, או חלב דיאטי לילדים ולזקנים. דר' מק-קארטי וחבריו מבקשים דרכים ואפשרויות להשתלט על
מהות והרכב ממלכת החיידקים שבכרס, כי באורגניזמים אלה הם רואים את המפתח לייצור חלב לפי
הזמנה. כידוע מושפעת ממלכת החיידקים זו מהמספוא שהפרה אוכלת, ואם משנים את התפריט הרי אפשר
לקדם סוג מסויים של חיידקים ובאותו זמן להצר את ריכוזים וחיותם של חיידקים מסוג אחר. שינויים
אלה בהרכב האוכלוסיה של החיידקים גוררים אחרים שינויים בתוצרי-הכרס המשמשים חומר גלם
ביצירת החלב. מתקבל על הדעת ששינויים כימיים כאלה בחומרי המזון ישפיעו על הרכב החלב.